

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 26.10.1982, sp. zn. 2 Cz 119/82, ECLI:CZ:NS:1982:2.CZ.119.1982.1

Číslo: 18/1985

Právní věta: Pri uzavretí dohody o tom, že predĺžené dedičstvo sa prenechá na úhradu dlhov (§ 38 ods. 1 Not. por.), závisí výber veriteľov od dedičov; štátneho notárstva však musí pri schvalovaní takejto dohody brať zreteľ na to, či tento spôsob ukončenia veci nebude v rozpore so zákonom a či nebude na ujmu tých, ktorí by mohli byť vo svojich právach uspokojení pri likvidácii dedičstva. Pri úhrade pohľadávok z likvidačnej podstaty predĺženého dedičstva (§ 45 ods. 2 Not. por.) sa v skupine ostatných pohľadávok (§ 45 ods. 2 písm. c/ Not. por.) uplatňuje zásada priority len pri pohľadávkach zabezpečených obmedzením prevodu nehnuteľnosti, prípadne záložnými právami, alebo pri pohľadávkach náhrady práv z vecných bremien v ostatných prípadoch sa uplatňuje zásada proporcionality.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 26.10.1982

Spisová značka: 2 Cz 119/82

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Likvidace dědictví, Notářství, Notářství státní

Předpisy: 95/1963 Sb. § 38
§ 45

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Poručiteľ K. K. zomrel 25. 8. 1979 bez zanechania závetu. Dedičmi zo zákona tu boli manželka poručiteľa a syn poručiteľa.

Rozhodnutím Štátneho notárstva v Nových Zámkoch bola schválená dohoda účastníkov konania podľa ustanovenia § 38 ods. 1 Not. por. o tom, že sa toto predĺžené dedičstvo prenechá veriteľovi, a to ľudovému spotrebnému družstvu J. v K. na úhradu dlhov.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal minister spravodlivosti SSR, tak, že týmto rozhodnutím štátneho notárstva, ktoré sa stalo právoplatným, bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Pri rozhodovaní a pri svojej ostatnej činnosti štátne notárstvo vychádza zo skutočného stavu veci,

dbá o určitost právnych vzťahov a o prechádzanie sporom. Konanie vedie tak aby prebiehalo rýchle a hospodárne (§ 4 ods. 1 Not. por.).

Účastníci sa môžu dohodnúť o tom, že predĺžené dedičstvo sa prenechá veriteľom na úhradu dlhov. Táto dohoda podlieha schváleniu štátneho notárstva, ktoré dohodu schváli, ak neodporuje zákonu ani záujmu spoločnosti (§ 38 ods. 1 Not. por.).

Z likvidačnej podstaty štátne notárstvo postupne uhradí pohľadávky podľa týchto skupín: a) náklady poručiteľovej choroby a primeraného pohrebu, trovy konania a splatné výživné; b) dlžné dane a poplatky; c) ostatné poplatky (§ 43 ods. 2 Not. por.).

Ak úhrn pohľadávok v prvej skupine prevyšuje likvidačnú podstatu, tieto pohľadávky sa uhradia pomerne. Obdobne sa postupuje i v ostatných skupinách; pritom však v skupine uvedenej pod c) sa uhradia pred ostatnými pohľadávkami pohľadávky zabezpečené obmedzením prevodu nehnuteľnosti alebo záložnými právami a pohľadávky náhrady práv a vecných bremien podľa ich prednosti (§ 45 ods. 3 Not. por.)

Ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorý zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu (§ 28 O. z.).

Týmito zákonnými ustanoveniami sa štátne notárstvo v prejednávanej veci neriadilo.

Jedným z účastníkov dohody o prenechaní predĺženého dedičstva bol maloletý P. K. Štátne notárstvo však túto dohodu schválilo napriek tomu, že právny úkon urobený opatrovníkom maloletého dediča nebol ešte perfektný, t. j. nebol schválený súdom starostlivosti o maloleté deti podľa ustanovenia § 28 O. z. Dohodu však štátne notárstvo nemalo schváliť aj z toho dôvodu, že je na ujmu ďalších poručiteľových veriteľov.

Výber veriteľov, s ktorými sa dohoda o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov uzaviera, síce závisí od dedičov, avšak štátne notárstvo musí pri schvaľovaní dohody brať zreteľ na to, či tento spôsob skončenia veci nebude v rozpore so zákonom a najmä však na ujmu tých, ktorí by mohli byť vo svojich právach uspokojení pri likvidácii dedičstva.

Štátne notárstvo však v prejednávanej veci túto skutočnosť bližšie neskúmalo, uspokojilo sa konštatovaním, že pohľadávka ľudového spotrebného družstva v K. je pohľadávkou prednostnou, nakoľko ide o socialistickú organizáciu. Uvedené konštatovanie je však nesprávne a je v rozpore s ustanovením § 45 ods. 2, 3 Not. por. ktorý upravuje postup štátneho notárstva pri uhradzovaní pohľadávok tak, že tieto sú zaradené do troch skupín. V skupine „ostatné pohľadávky“ (a práve do nej patrili všetky pohľadávky v tejto dedičskej veci) sa uplatňuje zásada priority len pri pohľadávkach, zabezpečených obmedzením prevodu nehnuteľnosti alebo obmedzeniami záložnými, alebo pri pohľadávkach náhrady práv z vecných bremien; vo všetkých ostatných prípadoch platí zásada proporcionality. Nakoľko teda pohľadávka družstva J. v K. nemala voči pohľadávkam ostatných veriteľov prioritné postavenie, nemala byť dohoda podľa ustanovenia § 38 ods. 1 Not. por. schválená, lebo je na ujmu ďalších veriteľov, ktorí mohli byť uspokojení v prípade likvidácie dedičstva čiastočne.

Štátne notárstvo nezistilo riadne skutočný stav veci ani pokiaľ sa týka aktív a pasív dedičstva. Nezistilo, na čo boli použité pôžičky od V. F., L. K. a E. V. v celkovej výške 79 000 Kčs, čo za ne poručiteľ nadobudol, a tieto veci neboli pojaté do aktív dedičstva. Nebolo objasnené, či tieto pôžičky a veci za tieto sumy nadobudnuté nesúviseli s bezpodielovým spoluvlastníctvom poručiteľa a jeho pozostalej manželky.

Vzhľadom na uvedené porušilo teda štátne notárstvo svojím rozhodnutím zákon v ustanoveniach § 4

ods. 1, § 38 ods. 1 a § 45 ods. 2, 3 Not. por. a § 28 a § 471 ods. 1 O. z.